

Posudek oponenta bakalářské práce

Ústav sociální práce Univerzity Hradec Králové

Autor(ka) závěrečné práce: Lenka Dardová

Název závěrečné práce: **Kompetence sociálního pracovníka v rámci pěstounské péče**

Oponent práce: Mgr. Lucie Smutková, Ph.D.

Hodnocení formulace hlavního cíle práce a dílčích cílů:

A B C **D** E F

Odůvodnění: Autorka v Úvodu práce uvádí, že „hlavním cílem bakalářské práce je rozbor kompetencí a každodenních pracovních činností sociálních pracovníků, kteří pracují v oblasti pěstounské péče.“ (str. 10) Cílem praktické části je pak zjistit, „jaký mají postoj sociální pracovníci k pěstounské péči.“ (viz str. 41) Osobně bych autorce v rámci formulace hlavního cíle praktické části textu doporučila nepoužívat psychologizujícího pojmu „postoj“. Podrobnější připomínky k nastavení cílů jsou uvedeny níže.

Hodnocení struktury práce:

A B C **D** E F

Odůvodnění: Úvod bakalářské práce je koncipován velmi stručně. Jeho rozsah nedovoluje autorce popsat dílčí cíle ani metody, které k jejich naplnění použije. Tyto informace, včetně stručného definování zkoumaného problému, se v rámci Úvodu závěrečné práce obvykle očekávají. Autorka v úvodu textu ani jasně (pokud odhlédnu od možnosti odvodit tuto informaci z popisu obsahu praktické části textu) nepopisuje, na kterou skupinu sociálních pracovníků se bude v rámci tématu pěstounské péče zaměřovat (na pracovníky OSPOD obce s rozšířenou působností?, na pracovníky doprovázející organizace?).

Hodnocení teoretické části práce:

A B C **D** E F

Odůvodnění: V průběhu textu teoretické části práce se objevují poměrně často faktické chyby (viz např. otázky k obhajobě v závěru posudku). Nepovažuji za šťastné, že autorka ve vztahu k popisu realizace institutu osvojení v současné době používá literaturu z roku 1980 – viz např. na str. 12 (Radvanová, Koluchová, Dunovský, 1980).

V teoretické části práce postrádám ve vztahu k sociálním pracovníkům angažovaným v oblasti pěstounské péče jasný popis jejich pracovního a hlavně organizačního zařazení. Jedná se o pracovníky náhradní rodinné péče OSPOD na obcích s rozšířenou působností?, pracovníky doprovázejících organizací? Spíše než na téma povinností a postavení pěstounů se mohla autorka zaměřit na výše uvedené.

Hodnocení metodické části práce:

A B C **D** E F

Odůvodnění: Transformace hlavního cíle praktické části do cílů dílčích není zcela zdařilá. Lze polemizovat o obsahovém překryvu dílčích cílů 1 a 2. Celkově není znění cílů dobře propracováno, jak co do obsahu, tak co do formy. Dílčí cíl 1 je navíc formulován tak, že evokuje odpověď typu ano/ne, což není v souladu se zvolenou výzkumnou metodou. Připomínky je také možno mít k dalšímu kroku transformace – převedení dílčích cílů do podoby otázek do rozhovoru, kdy některé otázky nesměřují k naplnění vytyčených cílů. Proces transformace nijak nepracuje s kompetencemi sociálních

pracovníků popisovaných v teoretické části textu. Je tedy otázkou, proč se jimi autorka na poměrně rozsáhlé ploše zabývala.

Svůj výzkumný postup popisuje autorka poměrně velmi stručně, popis neobsahuje všechny informace, které by se zde daly očekávat.

Hodnocení zpracování výsledků výzkumu:

A B C **D** E F

Odůvodnění: Uváděná shrnutí k dílčím cílům jsou mnohdy zavádějící, nebo nejsou jasně podložena a jedná se spíše než o interpretace zjištěného o osobní domněnky autorky. Např. Shrnutí dílčí otázky č. 1 „Kdyby tato práce pro sociální pracovníky smysl neměla, práce by je nenaplňovala a na otázku, zda ji chtějí vykonávat i nadále, by odpovědi zněly záporně.“

Hodnocení naplnění cílů a zpracování závěrů práce:

A B C **D** E F

Odůvodnění: Cíl popsat kompetence a náplň práce sociálních pracovníků zabývajících se pěstounskou péčí byl naplněn pouze částečně na rovině teoretické, spíše vůbec pak na rovině praktické realizace. Cíl praktické části byl naplněn také pouze částečně, a to zejména v důsledku chyb v procesu transformace.

Otázkou je, zda bylo v rámci výzkumného postupu vhodné směřovat dvě skupiny sociálních pracovníků zabývajících se sice pěstounskou péčí, ale ze zcela jiné výchozí pozice, s jinými kompetencemi a principy své činnosti. Jak už bylo výše uvedeno, nepopsala tento fakt autorka jasně ani v teoretické části textu.

Hodnocení formální stránky práce:

A B C **D** E F

Odůvodnění: V textu se občas objevují formální nedostatky jako např. záměna písmen ve jméně citovaných autorů – např. na str. 16 opakovaně (Palzarová, 2016), dále podobně na str. 17 atp. V Závěru textu autorka opakovaně používá pojem „absolventská práce“, který nepovažuji v kontextu předkládání bakalářské práce za obvyklý. Seznam použitých zdrojů je poměrně chudý, navíc některé zdroje jsou již zcela neaktuální.

Hodnocení přínosu práce pro praxi sociální práce či sociální politiky:

A B C **D** E F

Odůvodnění: Viz výše uvedené.

Další připomínky: nejsou.

Otázky k obhajobě:

1. Z jakého důvodu zařazujete v první kapitole teoretické části téma „ústavní péče“ pod hlavičku „druhy náhradní rodinné péče“, když sama v textu uvádíte, že náhradní rodinná péče je odbornou literaturou definována jako „souhrnné označení pro všechny druhy nekolektivní péče o děti, o které se z nejrůznějších důvodů nemohou starat biologičtí rodiče“?
2. Je aktuální Vaše tvrzení, které uvádíte na str. 12, že v ČR existují dva typy osvojení – zrušitelné a nezrušitelné, příp. další informace týkající se institutu osvojení?
3. Je podle Vás vhodné zařazovat institut opatrovnictví mezi druhy náhradní rodinné péče?
4. Můžete, prosím, blíže komentovat a vysvětlit Váš nejasný výrok, že „příbuzenská pěstounská péče nepodléhá krajským úřadům ani Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR (viz str. 15)?
5. Bylo vhodné zařazovat do výzkumu společně pracovníky OSPOD a neziskového sektoru? Z jakého důvodu?

6. Na několika místech v textu zmiňujete, že legislativní úprava institutu pěstounské péče v ČR je nedostatečná – čím může doložit nebo ilustrovat toto svoje přesvědčení?
7. Proč jste do příloh textu uvedla formuláře týkající se vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny a Ipod? Má toto nějakou blízkou návaznost na cíl výzkumného šetření?

Prosím autorku, aby u obhajoby předložila všechny doslovné přepisy provedených rozhovorů.

Celkové zhodnocení práce:

A B C **D** E F

Odůvodnění: Viz výše.

V Hradci Králové dne 15. 8. 2017

Mgr. Lucie Smutková, Ph.D.